

Encyclopedie van de criminologische wetenschappen

INHOUD

Inleiding.....	11
Deel 1: Wetenschappelijke publicaties.....	17
Hoofdstuk 1: Basiswerken.....	25
1. Inleiding.....	25
2. Woordenboeken.....	26
2.1. Algemeen verklarende woordenboeken.....	27
2.2. Bijzonder verklarende woordenboeken.....	28
2.3. Algemene vertaalwoordenboeken.....	30
2.4. Bijzondere vertaalwoordenboeken.....	30
3. Encyclopedieën.....	31
3.1. Algemene encyclopedieën.....	32
3.2. Vakencyclopedieën.....	36
4. Handboeken.....	38
4.1. Algemeen criminologische handboeken.....	38
4.2. Handboeken naar disciplinaire invalshoeken, deelgebieden of specifiek theoretische invalshoeken.....	40
5. Annual Reviews (of yearbooks).....	42
Hoofdstuk 2: Boeken.....	45
1. Inleiding.....	45
2. Verzamelwerken (readers).....	47
2.1. Verzamelwerken of readers.....	47
2.2. Conference Proceedings.....	50
3. Monografieën.....	52
4. Series of reeksen.....	56
4.1. The International Library of Criminology, Criminal Justice and Penology.....	56
4.2. Andere voorbeelden van reeksen.....	59
5. Losbladige werken.....	62
Hoofdstuk 3: Tijdschriften.....	63
1. Inleiding.....	63
2. Relevante criminologische tijdschriften.....	67

2.1.	België.....	70
2.2.	Nederland.....	72
2.3.	Verenigde Staten	75
Hoofdstuk 4:	Grijze literatuur.....	77
1.	Inleiding.....	77
2.	Nieuwsbrieven (of newsletters)	79
3.	Rapporten.....	81
4.	Dissertaties, masterproeven en bachelorproeven.....	82
5.	Jaarverslagen.....	84
6.	Wegwerpliteratuur.....	84
7.	Dagbladen of kranten	84
8.	Studieboeken.....	86
9.	Overheidspublicaties.....	87
Hoofdstuk 5:	Kwaliteitscontrole publicaties.....	89
1.	Inleiding.....	89
2.	Factoren wetenschappelijke kwaliteit	91
3.	Specifieke kwaliteitscontrole tijdschriften.....	92
3.1.	Peer-review.....	93
3.2.	Impactfactor.....	95
4.	Classificatiesysteem	98
4.1.	Tijdschriften.....	98
4.2.	Boeken/basiswerken.....	99
4.3.	Conferentiebijdragen	99
4.4.	Andere publicaties.....	100
5.	Extra kwaliteitscontrole internet	100
Deel 2	Juridische bronnen.....	109
1.	Inleiding.....	109
2.	Officiële versus officieuze publicaties	111
2.1.	Officiële publicaties	111
2.2.	Officieuze publicaties	112
3.	Doorlopende versus systematische publicaties	112

4. Ontsluitingstabellen.....	113
5. Ministeriele Omzendbrieven (Circulaires)	113
6. Toegang juridische bronnen	114
Hoofdstuk 1: Publicaties wetgeving.....	117
1. Inleiding.....	117
1.1. De genese van een wet.....	118
1.2. Formele structuur van een wettekst	118
2. Officiële publicaties van wetgeving	119
2.1. Het Belgisch Staatsblad (Le Moniteur belge).....	119
2.2. Het Bestuursmemoriaal van de provincies.....	122
2.3. Het Publicatieblad van de Europese Gemeenschappen.....	123
2.4. European Treaty Series/Série des Traités Européens	124
3. Officieuze publicaties van wetgeving	125
3.1. Chronologische publicaties van wetgeving.....	125
3.2. Systematische publicaties van wetgeving.....	133
Hoofdstuk 2: Publicaties parlementaire documenten.....	141
1. Inleiding.....	141
2. Parlementaire Stukken en handelingen	142
2.1. Nationaal niveau	142
2.2. Regionaal niveau.....	146
2.3. Supranationaal niveau.....	148
3. Vragen en Antwoorden.....	148
Hoofdstuk 3: Publicaties Rechtspraak.....	151
1. Inleiding.....	151
2. Officiële en officieuze publicaties	152
2.1. Officiële publicaties	152
2.2. Officieuze publicaties: rechtspraaktijdschriften.....	153
Oefenmodule.....	157
Deel 3 Statistische bronnen.....	159
Hoofdstuk 1: Geïntegreerde criminologische statistieken	163
1. Inleiding.....	163

2.	Statistiek van de reguliere politiediensten	165
2.1.	Morfologische gegevens betreffende de politiediensten	165
2.2.	Statistische gegevens m.b.t. de openbare ordehandhaving	170
2.3.	Politiële Criminele Statistiek	174
2.4.	Valkuilen bij de interpretatie van politieke criminaliteitsstatistieken	182
3.	Slachtofferenquêtes en onveiligheidsgevoelens: de Belgische Veiligheidsmonitor.....	187
3.1.	Inleiding.....	187
3.2.	Historiek van de slachtofferenquêtes.....	188
3.3.	Het nut van slachtofferenquêtes.....	191
3.4.	Algemene uitleg over de veiligheidsmonitor: opbouw en methodologie	193
3.5.	Algemene methodologische problemen rond de veiligheidsmonitor.....	199
3.6.	Verbeteren mixed mode surveys de representativiteit van de Veiligheidsmonitor?.....	208
3.7.	Onderzoek naar de mismatch tussen politiestatistiek en slachtofferenquêtes	213
3.8.	De SCV-survey van de Vlaamse Regering.....	218
3.9.	Voorbeelden slachtofferstudies (victim surveys).....	220
3.10.	Slotbedenkingen bij de studie van onveiligheidsgevoelens en slachtofferschap	222
4.	Self report studies.....	223
4.1.	Inleiding.....	223
4.2.	Voorbeelden self report studies	224
5.	Parketstatistieken	225
5.1.	Voorgeschiedenis	226
5.2.	Publicatie jaarstatistiek parketten.....	226
6.	Gerechtelijke statistieken.....	227
6.1.	Oude gerechtelijke statistieken Algemene Directie Statistiek (voormalig N.I.S.).....	227
6.2.	Jaarlijkse statistieken hoven en rechtbanken.....	230
6.3.	Veroordelingsstatistieken	233
6.4.	Andere bronnen voor gerechtelijke statistieken België	235
7.	Strafuitvoeringsstatistieken	237
7.1.	Penitentiaire statistieken.....	238
7.2.	Cijfers justitiehuisen: SIPAR	243
7.3.	Gegevens strafuitvoeringsrechtbanken: SURTAP	244

7.4. Informatiseringsproces strafuitvoeringsstatistieken.....	244
8. Justitiebarometer.....	246
9. Bewerkte statistieken strafrechtsbedeling.....	248
Hoofdstuk 2: Sociale statistieken.....	253
1. Inleiding.....	253
2. Sociale statistieken (of Contextuele databanken).....	253
2.1. Contextualiserende cijfers van de Algemene Directie Statistiek.....	253
2.2. Vlaanderen in cijfers.....	254
2.3. Vlaamse Regionale Indicatoren (VRIND).....	255
2.4. Interfederale Armoedebarmeter.....	256
2.5. Sociale statistieken op stedelijk niveau.....	257
Hoofdstuk 3: (inter)nationale statistieken.....	261
1. Inleiding.....	261
2. Buitenlandse statistieken.....	261
2.1. Nederland.....	261
2.2. Verenigde Staten.....	262
2.3. Duitsland.....	263
2.4. Andere landen.....	263
3. Statistieken Internationale organisaties.....	263
3.1. Raad van Europa.....	263
3.2. De Verenigde Naties.....	265
3.3. Interpol en Europol.....	268
3.4. Eurostat.....	268
3.5. EWDD.....	269
3.6. CESSDA (Council of Europe Social Science Data Service).....	269
Oefenmodule.....	271
Deel 4: Vindplaatsen.....	275
Hoofdstuk 1: Vindplaatsen: archieven, bibliotheken en documentatiecentra.....	279
1. Inleiding.....	279
2. Archieven.....	280
2.1. Het Algemeen Rijksarchief en de provinciale archiefbewaarplaatsen.....	281

2.2	Privé-archieven	281
2.3	Politiek-maatschappelijke archieven.....	282
3.	Bibliotheken	283
3.1	Universiteitsbibliotheken	283
3.2	Hogeschoolbibliotheken	287
3.3	Andere binnenlandse en buitenlandse bibliotheken en documentatiecentra	288
Hoofdstuk 2: Vindplaats: Internet.....		289
1.	Inleiding.....	289
2.	Ontwikkeling van het Internet	291
3.	Internet als vindplaats van (wetenschappelijke) informatie?.....	294
3.1	Communicatiediensten.....	295
3.2	Informatiediensten.....	297
3.3	Soorten (wetenschappelijke) informatie op het internet	299
4.	Enkele relevante weetjes.....	303
4.1	Cocooning en verslaving?	303
4.2	Computercriminaliteit?.....	303
4.3	Schending van privacy?	304
Hoofdstuk 3: Zoeken naar wetenschappelijke publicaties.....		307
1.	Inleiding.....	307
2.	Toegang UGent-netwerk.....	308
3.	Catalogi	308
3.1	Algemene catalogi	309
3.2	Boekencatalogus Collectieve Catalogus van België (unicat)	313
3.3	Tijdschriftencatalogus ANTILOPE.....	314
3.4	Academische bibliografie (Biblio).....	315
3.5	Buitenlandse catalogi	315
4.	Databanken	317
4.1	Papieren voorlopers: bibliografische naslagwerken	318
4.2	Bibliografische databanken.....	327
4.3	Citatie-databanken.....	327
4.4	Full-text databanken	328

4.5	Aanbod databanken Universiteit Gent	330
5.	Zoekmachines internet	335
5.1	Webgids ('Directory' of 'Subject Guide')	338
5.2	Zoekrobots.....	341
5.3	URL-gidsen	345
5.4	Webbibliografieën	346
Hoofdstuk 4: Zoeken naar juridische bronnen		347
1.	Inleiding.....	347
2.	Toegang juridische bronnen via UGent-netwerk	348
3.	Juridische databanken.....	348
3.1	Kruispuntbank van de wetgeving	349
3.2	Judit.....	350
3.3	Tweetalige Wetboeken Story-Scientia (TWS)	351
3.4	SCAD (Europese Unie).....	351
3.5	Juridat.....	352
3.6	HEIN online.....	353
3.7	Index to foreign legal periodicals and index to legal periodicals.....	353
3.8	JUR@.....	354
3.9	Juridische bibliotheek: deel 1	355
3.10	Ondernemingsbibliotheek: Van CED Samson.....	356
3.11	Westlaw international	356
3.12	UNTS (United Nations Treaty Collection)	357
3.13	Modellen voor het vennootschapsleven (via Jura)	357
3.14	Jurisquare Online	357
3.15	Strad@ Databank.....	358
3.16	Socialweb.....	359
3.17	EUR-Lex	359
3.18	Juridisk	359
3.19	Droit des Personnes et de la Famille.....	360
3.20	Praktijkgids voor de vzw.....	360
3.21	S & J Register.....	360

3.22	Vlaamse codex database.....	360
3.23	Lexis360° (Juris-Classeur) (Lexis-nexis online).....	361
4.	Juridische referentiewerken.....	361
4.1	Wetgeving.....	362
4.2	Rechtspraak.....	364
5.	Websites van de overheid.....	365
5.1	Nationaal	366
5.2	Regionaal	366
5.3	Supranationaal	366
6.	Systematiek juridische bronnen.....	367
6.1	Wetgeving.....	367
6.2	Parlementaire voorbereiding	368
6.3	Rechtspraak.....	369
	Hoofdstuk 5: Zoeken naar statistische bronnen	371
	Hoofdstuk 6: Zoekstrategieën.....	373
1.	Inleiding.....	373
2.	Oriëntatie	375
3.	Zoektermen bepalen	376
4.	Zoektermen combineren.....	378
4.1	Meervoudige zoektermen.....	378
4.2	Het gebruik van booleaanse operatoren	378
4.3	Natuurlijke Taal.....	380
4.4	Trunceren en maskeren.....	381
4.5	Zoeken op velden	381
4.6	Thematisch zoeken via webgidsen	382
5.	Zoekresultaten overlopen	383
5.1	Lijst van zoekresultaten.....	383
5.2	Zoekresultaten bijsturen.....	384
5.3	Zoekopdracht herformuleren.....	384
6.	Zoekresultaten evalueren	385
	Oefenmodule.....	387

Deel 5: Citeren, refereren, plagiëren en redigeren.....	397
Hoofdstuk 1: Citeren, parafraseren en refereren.....	401
1. Inleiding.....	401
2. Functies van het citeren – parafraseren.....	401
3. Algemene regels voor het citeren.....	402
4. Algemene regels voor het parafraseren	405
5. Algemene regels voor het refereren.....	407
Hoofdstuk 2: Plagiëren.....	413
1. Inleiding.....	413
2. Definitie plagiaat.....	413
2.1 Verschijningsvormen.....	413
2.2 Veelgestelde vragen over plagiaat	415
3. sanctionering van plagiaat en afschrijverij in de opleiding criminologie	416
3.1 Plagiaat – omschrijving.....	417
3.2 Plagiaat – sanctionering.....	418
3.3 Afschrijverij – omschrijving	418
3.4 Afschrijverij – sanctionering.....	420
Hoofdstuk 3: Redigeren van wetenschappelijke teksten.....	423
1. Inleiding.....	423
2. Fase 1 - Het verkennen van het onderwerp: vooronderzoek	424
2.1 Onderwerp afbakenen.....	424
2.2 Bibliografisch vooronderzoek	424
3. Fase 2 - Het zoeken en verzamelen van je materiaal.....	425
4. Fase 3 - De lectuur en analyse van het gevonden materiaal.....	426
5. Fase 4 - Het schrijven	428
5.1 Inleiding met probleemstelling, hypothese(n) en doelstelling	429
5.2 Voorlopige inhoudsopgave.....	430
5.3 De bibliografische verwijzingen.....	432
6. Masterproef opleiding criminologie Universiteit Gent.....	432
Oefenmodule.....	435

INLEIDING

De term 'encyclopedie' kan volgens het Groot Woordenboek der Nederlandse Taal (de zgn. 'dikke Van Dale') op twee manieren worden uitgelegd. In de wijsbegeerte is 'encyclopedie' de bepaling en de leer die een bepaalde wetenschap inneemt in samenhang met andere wetenschappen. In die zin zou men het opleidingsonderdeel 'Encyclopedie van de criminologische wetenschappen' kunnen opvatten als een soort van algemene inleiding tot de criminologie, en een studie van de plaats van de criminologie ten opzichte van de rechtswetenschap, de sociologie, de psychologie, enzovoort. De term 'encyclopedie' kan ook begrepen worden als een beschrijvend voorlichtend woordenboek van één bepaalde discipline, in dit geval de criminologie. Het opleidingsonderdeel 'Encyclopedie van de criminologische wetenschappen' dient vooral in deze zin te worden begrepen.

De wereld ondergaat een ware stortvloed aan informatie. Steeds vaker spreken we over een ware 'informatiemaatschappij'. In deze digitale informatiemaatschappij zijn de mogelijkheden om informatie vast te leggen, te verspreiden en te raadplegen enorm toegenomen. Zowel in een professionele omgeving als thuis worden we geconfronteerd met een gigantische toename van informatie. Steeds meer kennis en vaardigheden zijn dus nodig om op een adequate wijze informatie te lokaliseren, te selecteren en te gebruiken. Het is als student niet altijd even makkelijk om hierin je weg te vinden. Stel: je hebt de opdracht gekregen om een paper te schrijven over een welbepaald onderwerp. Waar begin je met je literatuuronderzoek? Ga je naar de bibliotheek of zoek je je informatie op het internet? Deze syllabus wil een handvat aanreiken om studenten te leren functioneren in een wereld waarin een grote hoeveelheid snel veranderende informatie beschikbaar is. Het zoeken en leren werken met wetenschappelijk informatie is daarbij van essentieel belang. Studenten moeten leren om goede zoekvragen te formuleren, bepalen welke informatiebronnen nodig zijn en een passende strategie kiezen om deze bronnen te vinden. Daarnaast is het gebruik van zoekinstrumenten van belang: men moet kunnen omgaan met bibliotheekcatalogi, internet-zoekmachines, relevante databanken en dergelijke. Vervolgens moeten de gevonden zoekresultaten correct kunnen beoordeeld

worden op betrouwbaarheid en relevantie voor de zoekvraag en op een nette manier verwerkt worden in een paper, bachelorproef of masterproef. Echter, deze vaardigheden zijn niet enkel nuttig tijdens je studies maar passen in een breder kader van levenslang leren. Ook in je latere leven en loopbaan zal je immers in staat moeten zijn om in onze steeds groeiende informatiemaatschappij kritisch met (wetenschappelijke) informatie om te gaan.

Kortom, de doelstelling van het vak 'Encyclopedie van de criminologische wetenschappen' is een aantal basisinzichten en –vaardigheden bijbrengen in verband met het opzoeken en beoordelen van wetenschappelijke informatie. Aan het einde van deze syllabus moeten de studenten op een efficiënte wijze kunnen aangeven welke wetenschappelijke publicaties van belang zijn voor de studie van de criminologie, waar men wetenschappelijke informatie moet zoeken én vinden, hoe men de informatie op wetenschappelijke waarde moet beoordelen en hoe men nauwkeurig en correct naar de gevonden literatuur moet verwijzen.

Deze syllabus is opgebouwd uit vijf delen waarbij achtereenvolgens aandacht wordt besteed aan de verschillende wetenschappelijke publicaties (Deel 1), juridische en statistische bronnen (respectievelijk Deel 2 en Deel 3), de vindplaatsen van deze bronnen (Deel 4), en het citeren, refereren, plagiëren en redigeren van wetenschappelijke teksten (Deel 5).

In Deel 1 leer je een onderscheid maken tussen wetenschappelijke en niet-wetenschappelijke publicaties. Elke dag word je namelijk overspoeld door allerlei soorten informatie afkomstig van even zoveel soorten informatiebronnen (media, geschreven pers, internet,...). Als student wordt er echter verwacht dat je gebruikmaakt van wetenschappelijke publicaties bij het schrijven van een paper of masterproef. Deze hebben een hoge wetenschappelijke waarde omdat ze vooraf beoordeeld worden en geven bovendien een kritische benadering van het onderwerp. Kennis van de criteria waarmee de wetenschappelijkheid van publicaties wordt ingeschat is hoe dan ook noodzakelijk. Studenten moeten op die manier de belangrijkste wetenschappelijke publicaties (naslagwerken, boeken, tijdschriften, etc.) met betrekking tot het criminologische studiedomein kennen én kunnen onderscheiden. Verder wil dit deel aan de studenten verduidelijken welke wetenschappelijke publicaties voor welke doeleinden kunnen gebruikt worden (eerste oriëntering onderwerp versus systematisch literatuuronderzoek).

Eens je weet wat het onderscheid tussen wetenschappelijke en niet-wetenschappelijke publicaties is, leer je de geschikte zoekstrategie bepalen, de gevonden zoekresultaten selecteren en evalueren.

In Deel 2 en 3 worden tevens andere informatiebronnen voor de criminologie beschreven. In tegenstelling tot de wetenschappelijke publicaties beschreven in Deel 1 zijn juridische en statistische bronnen onbewerkte informatiebronnen ('informatie die is zoals ze is, zonder interpretatie'). Deze gegevens vormen in de meeste gevallen de basis voor verder onderzoek of toepassing in de praktijk waarin ze vervolgens worden geïnterpreteerd en verwerkt. Deel 2 bespreekt de juridische bronnen. We bekijken achtereenvolgens de wetgeving, de parlementaire documenten en de rechtspraak. Rechtsleer of doctrine hoort niet in het rijtje thuis. Rechtsleer omvat immers een (kritische) interpretatie van het recht zoals aangetroffen wordt in de wetgeving, parlementaire documenten of rechtspraak. In dit opzicht is doctrine terug te vinden in diverse wetenschappelijke publicaties (bv. tijdschriften, readers,...) (Deel 1). Deel 3 geeft een overzicht van sociale statistieken én statistische bronnen binnen de verschillende fasen van de strafrechtsbedeling: politiediensten, parket, hoven en rechtbanken, en strafuitvoering. Er wordt ook aandacht besteed aan de belangrijkste internationale statistische bronnen.

Deel 4 focust op de vindplaatsen van wetenschappelijke publicaties, juridische en statistische bronnen en hoe deze te zoeken én vinden. De studenten moeten namelijk in staat zijn zelfstandig wetenschappelijke informatie op te sporen via databanken, catalogi en het internet. Bovendien moeten zij uit de verzamelde informatie de waardevolle en bruikbare bronnen op een kritische manier kunnen selecteren. Hoewel het internet een belangrijke bron van criminologisch relevante informatie kan zijn, blijven de klassieke bibliotheken, documentatiecentra en archieven de meest betrouwbare vindplaatsen. Dat de relatief recente ontwikkeling van het internet een ware revolutie betekende op velerlei vlakken, is weliswaar een boutade, maar ook wat betreft de beschikbaarheid en de uitwisseling van wetenschappelijk bronnenmateriaal heeft Internet belangrijke gevolgen gehad. Het internet is eveneens een vindplaats van wetenschappelijke publicaties. Niettemin wordt het opsporen en selecteren van bruikbare informatie bemoeilijkt door de buitensporige hoeveelheid beschikbare informatie die op het internet kan worden teruggevonden. Daarom zal ook aandacht worden besteed aan zoekstrategieën en zoekmachines.

Wanneer je als student de opdracht krijgt om een werkstuk te schrijven of wanneer je in een later stadium de resultaten van je onderzoekswerk neerschrijft in een bachelor- of masterproef, dan verwerk je hierin informatie die afkomstig is van andere auteurs. Belangrijk hierbij is dat je op een correcte

manier verwijzingen of referenties opneemt. In Deel 5 leren de studenten enerzijds een literatuurlijst samen te stellen volgens de regels en anderzijds correct te verwijzen naar de gebruikte bronnen. Kortom, studenten moeten beschikken over de nodige ‘technische kennis’ om een paper, bachelor- of masterproef te schrijven. Plagiaat of afschrijverij is hierbij uit den boze.

Met dit vak beogen wij in de eerste plaats een vorm van fundamenteel leren of ‘*deep level learning*’: de bedoeling is niet dat de student deze syllabus studeert ‘als een schuifje in het hoofd dat men opentrekt op het examen en daarna weggooit’. Hoe moeilijk sommige studenten dit ook schijnen te aanvaarden, de kennis van criminologische bronnen en vooral de vaardigheden om ermee om te gaan, moet worden gezien als een uitdaging om ‘passioneel’ te leren, en de uiteindelijke bedoeling van het vak is te komen tot zelfsturing en de vaardigheid om op een zelfstandige manier toegang te vinden tot bronnen en op een wetenschappelijk verantwoorde wijze met literatuur en data om te gaan. Kortom, deze syllabus moet de studenten in staat stellen om de verkregen kennis, vaardigheden en inzichten toe te passen op eigen werk (hetzij als student in het kader van een paper of een masterproef, hetzij als onderzoeker in het kader van een onderzoeksopdracht, hetzij als kritische criminoloog die zijn/haar dagtaak zoekt te verdiepen via vakliteratuur).

In de inleiding van elk deel zijn **leerdoelstellingen** opgenomen. De leerdoelstellingen zijn een uitwerking van de syllabus en geven concreet weer over welke kennis, vaardigheden of attitudes de studenten moeten beschikken na het studeren van het betreffende deel. Verder bevat elk deel een **oefenmodule** met een aantal oefeningen waarmee je kan testen of je informatie goed hebt opgenomen en begrepen. De oefenmodule vormt een goede voorbereiding op het schriftelijk examen.

Doorheen de cursus zijn ook tal van **referentievoorbeelden** opgenomen voor de verschillende types van bronnen die besproken worden. Alle referenties worden zowel in de APA- als de V&A-referentiestijl gepresenteerd. Eén van de eindcompetenties van dit opleidingsonderdeel is dat studenten vertrouwd zijn met deze beide referentiestijlen. Deze referentiestijlen dienen ook toegepast te worden in het kader van hun praktische oefening. Voor een volledig overzicht van de referentieregels verwijzen we naar de respectievelijke handleidingen die ter beschikking worden gesteld.

Deze cursus bouwt voort op het werk van Prof. dr. Tom Decorte, die gedurende vele jaren titularis was van het opleidingsonderdeel ‘Encyclopedie van de Criminologische Wetenschappen’. De structuur van de cursus van Prof. dr. Tom Decorte is zoveel als mogelijk bewaard gebleven, aangevuld

met de recente vernieuwingen in het vakgebied en geüpdatet waar mogelijk. Ik wens **Prof. dr. Tom Decorte** en diens medewerkers, **dr. Julie Tieberghien** en **dr. Olga Petintseva**, te bedanken voor hun jarenlange inspanningen in het kader van deze cursus. Een hartelijk woord van dank ook aan **Mevr. Kathleen D'Hanis** voor het updaten van de verwijzingen naar bibliotheken en databanken van de UGent en in het bijzonder aan **Dhr. Thom Saphaan** voor de zeer nauwkeurige ondersteuning bij het verder updaten van deze cursus.